

Un tânăr astronom amator se îndrăgostește de o femeie din înalta societate a secolului al XIX-lea, mai mare cu vreo zece ani decât el, și pe deasupra și măritată. Filozoful Kant spunea: „Cerul înstelat deasupra mea și legea morală în mine.”

Personajul lui Hardy ar fi putut să spună același lucru. Chiar e interesat de cerul înstelat și comportamentul său față de ființa iubită e de o moralitate care nu poate fi pusă la îndoială.

„Scena” unde se desfășoară acțiunea e un turn.

“Cu toate că turnul era împlântat în domeniul strămoșesc al soțului ei, doamna nu-l vizitase niciodată, din pricina așezării lui atât de izolate și a terenului atât de greu de străbătut. [...] Turnul fusese zidit în secolul al optsprezecelea, ca monument în memoria străbunicului soțului ei, un ofițer respectabil[...].”

Viviette se decide să viziteze turnul. Aici are o plăcută surpriză, îl cunoaște pe Swithin St. Cleeve, care,

„pentru o onestă înțelegere a eroului nostru se cuvine să subliniem și să fiți și dumneavoastră convingși de sublima sa lipsă de preocupare pentru propriu-i aspect fizic sau pentru înfățișarea celorlalți.”

Ne spune autorul, care, pe parcursul cărții, „discută” cu cititorii.

Lady Constantine, așa cum știm deja, în lipsa soțului ei, Sir Blount Constantine, îl cunoaște pe

tânărul arătos aflat în acel loc pentru cercetări astronomice, de care era pasionat. Obeliscul „Rings-Hill”, cum i se spune turnului, nu mai fusese folosit de treizeci sau patruzeci de ani înainte de deveni observator astronomic

Swithin St. Cleeve, tânărul care studiază astruii, a făcut o bună impresie din prima clipă frumoasei doamne. .Se dovedea a fi un tânăr

„ de o frumusețe răpitoare, cu pasiune pentru știință și cu o vădită bună creștere[...], năzuind spre înfăptuiri care i-ar fi fost accesibile și unuia de urâtenia lui Caliban.”

Caliban - personaj din piesa de teatru „Furtuna” a lui Shakespeare.

Hardy știe să atribuie interesante trăsături peisajului, care, sub condeiul său, devine un animal fabulos:

„...fiecare căsuță, așa cum se ivea pe jumătate îngropată în vegetație și cu câte o singură fereastră iluminată, părea o vietate a nopții, cu un singur ochi, care te pândea din beznă.”

Viviette, măritată dar nefericită, se simte atrasă din ce în ce mai mult de tânărul astronom. Începe să meargă în turn, pe ascuns, și să studieze cerul cu cel care i-a devenit iubit. Nici nu se putea altfel, din moment ce

„strania îmbinare de fervoare juvenilă și de sceptică tristețe care-l caracteriza pe tânăr era menită să-l facă interesant în ochii oricărei femei înzestrate cu sensibilitate, chiar dacă la aceasta nu s-ar fi adăugat un păr auriu și un chip angelic.”

Swithin face tot posibilul să capteze interesul iubitei sale în studiul cerului.

„în felurite chipuri să-i sugereze dimensiunile universului; n-a existat vreodată o strădanie mai arzătoare de a reduce incommensurabilul la perimetrul înțelegerii umane. Prin figuri de stil și comparații abile încerca să-i prindă mintea în hamuri, ca pe un copil care învață să facă primii pași, silind-o să-l urmeze prin vastități de a căror existență nici nu-și dăduse vreodată seama până atunci.”

Astronomul amator spune, referindu-se la imensitatea cerului:

„Există o dimensiune de la care începe splendoarea; mai departe există o dimensiune de la care începe măreția; mai departe există o dimensiune de la care începe solemnitățile; mai departe există o dimensiune de la care începe grozăvia; mai departe există o dimensiune de la

care începe monstruozitatea. Această dimensiune se apropie de cea a universului stelar."

În relația celor doi îndrăgostiți, ea e cea care e mai realistă. Știe că idila lor nu poate dura... Îi spune lui Swithin:

"...dumneata trebuie să-ți păstrezi singur toată faima și toată știința, iar eu trebuie să-mi păstrez...amărăciunea."

Thomas Hardy din nou dialoghează - evident, indirect - cu cititorii. Swithin se îmbolnăvește. În mod normal, după stadiul medicinei din acea vreme, ar fi trebuit să moară. Nicidecum, se face sănătos!

"Swithin St. Cleeve nu a cedat, fapt de care, cu siguranță, cititorul versat trebuie să-și fi dat mai de mult seama, pentru că ploaia l-a muiat și l-a îmbolnăvit pe bietul om în capitolul nouă, așa că ce ne-am fi făcut cu restul cărții?"

Logic...Cartea are patruzeci și unu de capitole! Îmi place cum Hardy îl consideră participant direct la acțiune pe cititor!

Lady Constantine oscilează între bucuria de a-și vedea iubitul refăcut și situația cu totul nepotrivită cu statutul ei de femeie măritată.

"...dacă Swithin ar fi murit, s-ar fi putut gândi la el ca la sfântul ei drag care i-a fost răpit, și acest lucru n-ar fi însemnat un păcat; dar reîntoarcerea lui la viață era o bucurie care o năucea și o speria."

Această oscilație între ce-ar fi bine să facă și ce o împinge inima ei îndrăgostită să facă o determină pe Viviette Constantine să continue să-i cumpere lui Swithin instrumentele performante de care are nevoie în cercetarea stelelor, dar să-l vadă din ce în ce mai rar, pentru că altfel,

"se va găsi foarte curând în pericolul de a încăleca acea graniță foarte labilă dintre ceea ce e permis și ceea ce e interzis."

Pentru Lady Constantine vin vremuri grele. Soțul moare undeva, pe alt continent, iar ea trebuie să-i plătească datoriile, care o ruinează.

"Degradarea stării materiale a lui Viviette atinsese acel punct care sugerează necesitatea ca un sânge nou să fie infuzat în ramura familiei; și, de bună seamă, un sânge nou fusese infuzat-

dar cu ce rezultat social rămâne de văzut."

Autorul romanului excelează, în unele pasaje, în descrieri de natură care ar face faima oricărui pictor peisajist. Iată un exemplu:

„Frunzele copacilor din parc își fardaseră tenurile într-o multitudine de tente, ce marcau subtilele gradații ale descompunerii, reflectând luminile umede ale unor nuanțe atât de felurite, încât te minunai că asemenea splendoare nu era decât o repetiție a unor scene ce fuseseră expuse aici în sute de luni octombrie și care fuseseră lăsate să se stingă[...]."

Swithin e moștenitorul unei averi importante de pe urma decesului unui unchi. Problema e că n-are dreptul, conform testamentului lăsat, să intre în posesia averii decât după o anumită vârstă. Și să fie necăsătorit. Dar protagoniștii idilei de pe turn, se căsătoresc înainte de a afla de testament, în mare secret.

Statutul de femeie văduvă îi determină pe celibatarii cu anumită stare materială să-și încerce șansa ca unul dintre ei să devină soțul frumoasei doamne. Cel mai hotărât în acțiunea aceasta este episcopul Helmsdale.

Urmează ca o știre neașteptată să clarifice data morții lui Sir Blount, care anula astfel căsătoria dintre Lady Constantine și Swithin. Ar fi fost îndeplinite astfel condițiile din testament și iubitul văduvei ar fi intrat deja în posesia banilor lăsați de bogatul lui unchi.

Swithin pleacă în emisfera sudică pentru cercetări astronomice. Alege un loc unde *„spațiul fiind mai puțin scormonit de istoria gândirii umane decât cel din locurile lui, părea impregnat de o și mai singuratică singurătate."*

Viviette se căsătorește cu episcopul Helmsdale, care moare destul de repede după aceea

Finalul romanului este tragic. Lady Constantine, rămasă iar văduvă, îl reîntâlnește pe iubitul ei Swithin, venit din emisfera sudică să se căsătorească cu cea pe care n-a uitat-o nicio clipă. Vestea e un șoc prea mare pentru Viviette, care moare. Pe noi, cititorii, ne face să ne întrebăm dacă pe lumea asta trebuie să judecăm cu mintea, sau să ne luăm după inimă, că știe ea ce știe...Greu de spus...